

Adattármustra. Publikációs adatbázisok

A sorozat egyes számaiban független szakértők értékelik a magyar nyelvű internet könyvtári szempontból fontos tartalomszolgáltatásait megadott szempontok szerint; ez alkalommal tudományos publikációkat nyilvántartó információforrásokat. A bírálatok a használók számára fontos kezelőfelülettel, keresőrendszerrel, tartalommal és metaadatokkal foglalkoznak. Az értékelések egyrészt segítséget nyújtanak a rendszerek minél eredményesebb használatához, másrészt felhívják a fejlesztők és karbantartók figyelmét a szolgáltatás hiányosságaira, a jövőbeli minőségi javítások érdekében.

Miskolci Egyetemi Publikációs Adatbázis

Honlap: <http://www.uni-miskolc.hu/~mepublic>

E-mail: mepublic@uni-miskolc.hu

Fenntartó: Miskolci Egyetem

Értékelés dátuma: 2008. február 8.

Értékelő: Kőrös Kata

Általános értékelés

A Miskolci Egyetemi Publikációs Adatbázist (MEPA) 2006 óta építi a Miskolci Egyetem számítóközpontja és könyvtára. Az adatbázis-alkalmazás elsősorban az egyetem oktatói, kutatói számára készült, elsődleges célja összegyűjteni és több szempontból kereshetővé tenni azokat a publikációkat, amelyek az intézmény oktatóinak, dolgozóinak nyomtatott vagy elektronikus formában megjelent, tudományos és egyéb jellegű munkái.

A gyűjtőkör meghatározása miatt az adattárban nagyon sokféle dokumentum található. Mivel sem minőségi, sem tartalmi kritériumok nem kellenek az állományba kerüléshez, nehéz áttekinteni a szolgáltatás jelentőségét. A sokféleségből fakadóan igen nagy mélységű feltáráshoz alkalmas rendszert dolgoztak ki a fejlesztők. Nyomtatott és elektronikus dokumentumok, tanulmányok, szabadalmak, beszámolók, multimédiás alkalmazások leírására szolgáló adatmezők is feltüntethetők a rekordokban. Nemcsak bibliográfiai adatokat érhetünk el az összegyűjtött publikációkról, de részben lehetőségünk van teljes szövegek megtekintésére is.

A publikációgyűjtemény segítségével figyelemmel kísérhető az egyetem szerzőinek munkássága, az

egy-egy tanszékeken, szervezeti egységeken belül folyó munka.

A tesztelés alapján javasolható fejlesztendő területek:

- Lehetőséget látok más egyetemekkel való együttműködésre közös publikációs adatbázis, de legalábbis egységes keresőfelület létrehozásával. Ehhez az adatok egységesítésére, és a dokumentumok nagyobb mélységű, elsősorban tartalmi feltáráshoz szükséges.
- Mivel a gyűjtőkörbe nem kizárólag magyar dokumentumok tartoznak, elengedhetetlennek érzem legalább egy nemzetközi nyelvű keresőfelület létrehozását, és a projektről részletesebb, többnyelvű tájékoztatást.
- Fontosnak tartom, hogy a címek és a tárgyszavak két nyelven kereshetők legyenek, az idegen nyelvű absztraktoknál pedig hasznos volna egy magyar nyelvű változat.
- Tovább bővítené a szolgáltatások körét, ha a dokumentumokhoz tartozó hivatkozások szerepelnének az adatlapon, vagy külön kereshetővé válnának; így feltérképezhető lenne az egyes publikációk közötti kapcsolat.
- A szerzői adatlapokhoz, mivel nagyrészt egy intézmény dolgozóiról van szó, akár szakmai önéletrajzokat is lehetne csatolni, hogy pontosabb képet kaphassunk munkásságukról.
- A rendszer lehetőséget ad a szerzőknek, hogy regisztráció után maguk tartsák karban a hozzájuk tartozó bibliográfiai adatokat, ezért mindenképpen szükségesnek tartom egy, a tartalmi kereséshez elengedhetetlen feltártsági minimum meghatározását, és egységes tárgyszórendszer meghatározását, esetleg úgy, hogy a már meglévő tárgyszavak listája bővülne folyamatosan.

Az adatbázisban az egyetemi tudományos élet legfrissebb dokumentumai válhatnak kereshetővé, alkalmat teremtve például az azonos területen dolgozó esetleges kutatási partnerek megtalálására. Ahhoz azonban, hogy a MEPA valóban használható legyen, és hű képét adja az egyetemi kutatásoknak, fontos, hogy az intézményen belüli szerzők nagyobb létszámban csatlakozzanak hozzá. Idővel az egész intézmény tudásbázisává válhatna a szolgáltatás, feltéve, hogy a betöltendő adatok naprakészen, gyakori frissítéssel, és egyszerre minden szervezeti egységtől kerülnek az adatbázisba.

Részletes értékelés

Felület, használhatóság, segítség

- Az adatbázis nyitólapja egyszerű, kevés grafikai elemet tartalmaz (1. ábra). Az adatbázis összes lényeges funkciója elérhető innen.
- A navigáció az állandó fejlécben található főmenü segítségével lehetséges. Kicsit megtévesztő

azonban, hogy a *Böngészés* menüpontra kattintva nem jutunk új oldalra, csak a nyitólap közepére irányít minket a csatoló.

- A nyitóoldalon piros keretben hívják fel figyelmünket az NDA-val való együttműködésre. Az adattár keresőfelületére mutató ugrópont segítségével, akár rögtön lekérdezhethetjük a teljes szöveggel elérhető dokumentumok nagy részének metaadatait.
- Pozitív benyomást kelt, hogy a felhasználói kapcsolattartásra nemcsak az oldalak alján szereplő e-posta címen van lehetőségünk, hanem a feladattal megbízott személyek elérhetősége is megtalálható a nyitóoldalon.
- A *Segítség* menüpont alatt útmutatókat találunk a keresőkhöz és az adatfeltöltéshez. Az *Adatfeltöltési útmutató* részletes és áttekinthető segítség lehet a szerzőknek, és további információt találunk a *Gyakran Ismételt Kérdések* menüpont alatt.

Miskolci Egyetemi Publikációs Adatbázis

nyitólap | böngészés | összetett keresés | regisztráció | statisztika | segítség | GyIK

A Miskolci Egyetem Publikációs Adatbázisa az intézmény oktatóinak, dolgozóinak nyomtatott vagy elektronikus formában megjelent, tudományos és egyéb publikációit, ezek bibliográfiai adatait és (részben) teljes szövegét teszi elérhetővé.

Böngészés a feldolgozott dokumentumok címének betűrendes listájában:

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z Teljes lista

Böngészés az adatbázisban szereplő személyek (szerzők és közreműködők) nevének betűrendes listájában:

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z Teljes lista

Böngészés az Egyetem szervezeti egységeihez tartozó publikációk között:

Rektori Hivatal Keresés

Böngészés az Egyetem karaihoz tartozó publikációk között:

Állam- és Jogtudományi Kar Keresés

Új! Publikációk a Nemzeti Digitális Adattárban (NDA) is!

Azon egyetemi oktatók, akik **digitális formában is** hozzáférhetővé teszik publikációik teljes szövegét itt, írásaikkal automatikusan bekerülnek a Nemzeti Digitális Adattár (NDA) adatbázisába, ezzel is növelve munkáik ismertségét, kereshetőségét.

Az NDA-ban jelenleg elérhető, a Miskolci Egyetemen keletkezett publikációk listája [erről](#) az oldalról kiindulva megtekinthető.

A szolgáltatással kapcsolatos észrevételeiket, kérdéseiket, javaslataikat a mepublic@uni-miskolc.hu-ra írhatják meg. Kapcsolattartó: Dr. Vitéz Gáborné.

1. ábra A Miskolci Egyetemi Publikációs Adatbázis nyitólapja

- A felhasználók számára készített *Keresési útmutató* közérthető, de nem tartalmaz keresési példákat. Szerencsésebb volna, ha az egyes keresési lehetőségeknél külön elérhetők lennének az aktuális részek.
- A nyitóoldalon csak pár sort olvashatunk a projektről, bővebb információt a gyarapodási statisztikát és az adatfeltöltési útmutatót tanulmányozva kaphatunk a készítőik elveiről, távlati céljairól. Érdekes meglepetés, hogy a MEPA bemutatására készült konferencia-előadás és a belőle készült cikk nem szerepel az adatbázisban, habár szerzői az adatbázis kapcsolattartóiként feltüntetett személyek, és az egyetem dolgozói.

Kereső funkciók, találatok

- Az adatbázishoz háromféle, a nyitólapról elérhető kereső tartozik.
- A gyorskereső az állandó fejléc része. Ennek segítségével a címek, szerzők vagy tárgyszavak mezőiben kereshetünk egy maximum három szóból álló keresőkérdéssel. A szavak között a rendszer automatikusan AND kapcsolatot feltételez, és minden kereső kifejezés végét csonkoltnak tekinti.
- A szerzői keresésnél, ha olyan vezetéknévet keresünk, amelyből több található az adatbázisban, a rendszer csoportosítva listázza ki a találatokat, és felajánlja az egyes szerzők közötti válogatást.
- A *Böngészés* a nyitólapról érhető el. A címek vagy a személyek betűrendes listájában válogathatunk, vagy legördülő menüből választhatjuk ki az egyetem szervezeti egységét vagy karát, amelynek publikációs termésére kíváncsiak vagyunk. A címek mellett a dokumentumokhoz tartozó évszámokat láthatjuk a listában, a neveknél viszont a vezeté- és keresztnéven kívül csak rendszertelenül találunk az azonosításhoz hozzásegítő információt, például a tudományos fokozat rövidítését, vagy születési, esetleg halálozási évszámot. Ez utóbbi rendszertelenség problémát jelenthet azért is, mert egyes nevek többször szerepelnek a listában, nemegyszer feltehetőleg adatbeviteli hiba folytán, amire csak akkor derül fény, ha eljutunk az illető szerző személyes adatlapjáig (2. ábra).
- A listából kiválasztott névre kattintva a személyhez tartozó összes dokumentumot megkapjuk, dokumentumtípusok szerint csoportosítva. A találati listában előfordul, hogy egyik találat megjelenő adatai között sem szerepel a keresett személy. Ennek az az oka, hogy a bibliográfiai ada-

tok rövid megjelenítésénél nem betűrendben jelennek meg a nevek, hanem legtöbbször az egyetemhez tartozó személyt kiemelve.

- Az adatbázisban szereplő személyeknek általában külön adatlapjuk van. Ha egy személyhez több adatlap tartozik, a teljes publikációs lista lekérdezésére egy kereséssel nincs lehetőségünk.
- Név, státusz, intézmény, szervezeti egység, ország, postai cím szerepelnek a legtöbbször az adatlapokon, és egy azonosító szám, ami feltehetőleg az adatbázisba kerülés sorrendjét jelöli, szerencsés esetben pedig e-mail és URL címet is találunk. Problémát okoz viszont, hogy az adatlapok csak az egyes publikációk rekordjainak részletes megjelenítése után tekinthetők meg, a publikáció űrlapján a szerző nevére kattintva. Az adatbázisban szereplő egyetemen kívüli személyekről adatokat nem tárolnak, de státuszukról is csak ez a bonyolult előhívható adatlap tájékoztat. Megkönnyítené a tájékozódást, ha ezek az adatlapok már a böngészés során, vagy a találati listából egyenesen elérhetők lennének.

[742] Nagy Aladár (dr.)	
ADATOK	
Név :	Nagy Aladár (dr.)
Státusz :	Egyetemi alkalmazott
KIEGÉSZÍTŐ ADATOK	
Intézmény :	Miskolci Egyetem
Szervezeti egység :	Gazdaságelméleti Intézet
Ország :	Magyarország
Város :	Miskolc
Postai cím :	Egyetemváros
Postai kód :	3515

[518] Nagy Aladár (dr.)	
ADATOK	
Név :	Nagy Aladár (dr.)
Státusz :	Egyetemi alkalmazott
KIEGÉSZÍTŐ ADATOK	
Intézmény :	Miskolci Egyetem
Szervezeti egység :	Gazdaságelméleti Intézet
Ország :	Magyarország
Város :	Miskolc
Postai cím :	Egyetemváros
Postai kód :	3515

2. ábra Egy szerző két különböző adatlapja

- Az *Összetett keresés* menüpont kicsit megtévesztő. Valójában nincs módunk összetett keresésre, a gyorskeresőnél specifikusabb, de egymással nem kombinálható keresési lehetőségek állnak itt rendelkezésünkre (3. ábra). A funkció hiányában az adatbázis alkalmatlan a bonyolultabb keresésre.

Miskolci Egyetemi Publikációs Adatbázis

nyitólap | böngészés | **összetett keresés** | regisztráció | statisztika | segítség | GyIK

Címek Szerzők Tárgyszavak Szervezeti egységek Azonosítók

Keresőkérdés: Keresés

Találja meg:

Évek: -

Típus:

Nyelv:

E-mail: mepublic@uni-miskolc.hu © 2005-2008. Miskolci Egyetem Számítóközpont

3. ábra Egy keresés űrlapja

- Külön keresőfelület segítségével kereshetünk a címek, szerzők, azonosítók és a tárgyszavak mezőjében, továbbá legördülő menüből választathatjuk ki a keresett szervezeti egységet. A különbség annyi a gyorskeresőhöz képest, hogy lehetőség van a találati listánk szűkítésére.
- Mindig szűkíthetünk a dokumentumtípust, a publikáció nyelve vagy megjelenési dátuma megadásával.
- Az azonosítóknál ISSN, ISBN, szabadalom, szabvány, disszertáció, vagy jelentésszám adatokat kereshetünk; a szerzőknél választhatunk testületi vagy személynevek közöttit, a címeknél pedig megadhatjuk a kereső-kifejezés szavai közötti kapcsolatot, hogy mindegyik, valamelyik szó vagy pontos kifejezés szerepeljen a találati halmazban. A *valamelyik* szó opciót azonban nem képes kezelni a rendszer, kiválasztásakor hibaüzenetet, vagy üres felületet kapunk.
- Szerencsés lenne, ha az adatbázisban használt egyedi azonosítókra (személyek és publikációk azonosítóira) is kereshetnénk.
- A rendszer a szerzői mezőkben kereséskor értelmezi az ékezetek nélküli keresést is, de helyettesítő karakterek használata sehol nem engedélyezett.
- Sem parancsnyelvi keresésre, sem operátorok használatára nincs módunk.
- A találati listában a cím, szerzőségi közlés, megjelenés, terjedelem adatai mellett, ahol meg van adva, a dokumentumhoz kapcsolt tárgyszavakat is feltüntetik (4. ábra).
- A találati lista rendezésére nem tudunk paramétereket megadni. A listában nem egyszerű tájékozódni, mert automatikusan annak a mezőnek a betűrendjében kapjuk, amelyben kerestünk. Ráadásul, az összes találat egyetlen oldalon jelenik meg, a lista tördelésére, rendezésére nincs lehetőség. Különösen nagy problémát jelent ez, ha több ezer dokumentum adatait kapjuk egy keresőkérdésre válaszul.
- A találati lista tetején megjelenik maga a keresőkérdés is, de nem módosíthatjuk utólag, és a keresési történetet sem menthetjük el. Az egyes keresőkérdések importálására sincs lehetőségünk, aminek a címbeli és tárgyszavas keresésnél lehet jelentősége.
- A tárgyszavas keresés általában igen kevés találatot ad. Ennek oka, hogy a dokumentumok tartalmát leíró mezők hiányosan vannak kitöltve. Nagyon kevés dokumentumnál van egyáltalán tárgyszó, kulcsszó feltüntetve. Ráadásul nem egységes a tárgyszavazás, és a keresésnél nem áll rendelkezésre semmilyen, az eligazodást segítő lista. A csak egyoldali csonkoltság is nehezíti a feladatot – a *kutatás* tárgyszóra nem kapjuk találatként a *nyersanyagkutatást*.

Keresett kifejezés: Nagy Zoltán		
Találatok száma: 15		
LISTA LETÖLTÉSE		
1.	részletes megjelenítés	nyomtatási lista teszt ☐
Nagy Zoltán: A kétszintű bankrendszer kialakításának első lépései Magyarországon (1987-1989). In: Publicationes Universitatis Miskolciensis. Sectio Juridica et Politica. 2003. 21. 2. p. 435-448.		
2.	részletes megjelenítés	nyomtatási lista teszt ☐
Nagy Zoltán: A jegybank jogállásának összehasonlító elemzése a magyar és a japán bankrendszerben. In: Publications of the Technical University for Heavy Industry. Series A, Mining. 2004. 22. p. 267-279.		
3.	részletes megjelenítés	nyomtatási lista teszt ☐
Csák Csilla - Nagy Zoltán: Hitelezői érdekek érvényesítésének problémái a felszámolási eljárásban. In: Bérgarancia és a csőd-, felszámolási eljárás reformja = : Lohngarantie im Fall der Zahlungsunfähigkeit des Arbeitgebers und das Reform des Konkurs- und Aflösungsprozesses : Tanulmánykötet. Miskolc : Novotni, [s.a.], p. 171-178.		
4.	részletes megjelenítés	nyomtatási lista teszt ☐ teljes szöveg
Prugberger Tamás [et al.]: A fizetésképtelenségi eljárások szabályainak kritikája. In: Competitio : a Debreceni Egyetem Közgazdaságtudományi Karának periodikája. 2004. 3. p. 111-138.		
5.	részletes megjelenítés	nyomtatási lista teszt ☐
Nagy Zoltán - Prugberger Tamás: Makroszintű állami gazdálkodás. In: Gazdasági jogi ismeretek 1 : Gazdasági közjog. Debrecen : Kossuth Egyetemi Kiadó, [s.a.], p. 142-163.		
6.	részletes megjelenítés	nyomtatási lista teszt ☐
Társasági adó. In: Gazdasági jogi ismeretek 1 : Gazdasági közjog. Debrecen : Kossuth Egyetemi Kiadó, 1997. p. 220-259.		

4. ábra Egy találati lista részlete

- Nagyobb szerepet kaphatna ez a kereséstípus, ha nemcsak a tárgyszó adattípusban, hanem a leírások, absztraktok mezőjében is keresne, még inkább, ha volna lehetőség a dokumentumok teljes szövegére kiterjeszteni a keresést.
- A találati listában kijelölhetünk dokumentumokat, vagy az egész listát, a *nyomtatási lista teszt* négyzet kipipálásával, és letölthetjük ezt a listát *txt* formátumban. Ha az egész listát kijelöltük, akkor nincs mód a kijelölés visszavonására egyetlen gombnyomással, csak a böngésző *Vissza* funkciója segítségével, mert a *Mindent kijelöl* gombra ismételt kattintva az egész lista eltűnik.
- A letölthető nyomtatólista azonban a karakterek nem megfelelő kódolása és az adatok sokszor hibás megjelenítése miatt szinte használhatatlan. Áttekinthetetlen, ömlesztett, számokkal sem tagolt listát kapunk így, amelyben nemegyszer olyan adatok is szerepelnek (pl. kötetadatok helyett az ISBN, vagy a sortörést jelentő `<br>` tag), amelyeket a listában szabad szemmel nem látunk. Olyan adatok pedig, amelyek a listában lát-

hatók (pl. megjelenés, terjedelem), gyakran nem jelennek meg ebben a formában.

- Feltehetően programozási hiba eredménye az is, hogy egyes szerzőknél, bár a találatok számában egy nagyobb számot olvashatunk, a listában csak 5-6 dokumentum szerepel, a teljes lista eléréséhez csak a *Mindent kijelöl* gomb használatával juthatunk el.
- Mivel az adatbázis alkalmas teljes szövegű dokumentumok tárolására, már a találati listában láthatjuk, hogy mely dokumentumokat tudjuk megtekinteni. A megfelelő helyre kattintva azonban nemegyszer csalódást okoz, hogy nem a dokumentumot találjuk ott, hanem csak az eléréséhez használható oldalt (például a *Central and Eastern European Online Library* oldalára kalauzol bennünket a csatoló), vagy egy már nem élő URL címre mutat a hivatkozás. Például a *Földtani kutatás* című folyóiratban megjelent cikkeket azért nem érjük el teljes szöveggel, mert a folyóirat helye időközben megváltozott, mára önálló oldalon érhető el.

- A dokumentumok egy része valóban az adatbázisban tárolódik, ezek azok, amelyek az NDA-n keresztül is lekérdezhetők. Ha ilyen dokumentum mellett keressük a teljes szöveget, kicsit zavaró, hogy az indexfájlhoz jutunk csak el, és nem nyílik meg rögtön a dokumentum. Máskor viszont, ha egy dokumentum például az oktató saját egyetemi honlapjáról érhető el, van mód a közvetlen megtekintésre, de az így tárolt dokumentumok nem kerültek be az NDA-ba. Ezért lehetséges, hogy például az adattárban szereplő *foliadékporklasztóra* vonatkozó két szabadalmi leírás közül csak az egyik érhető el a közös keresőfelületről.
- A tárolt dokumentumokra formátum tekintetében sokszínűség jellemző. Találunk PDF, JPG, ZIP, HTML, de DOC formátumban őrzött anyagokat is. Pedig a tovább nem szerkeszthető formátum tudományos kutatás eredményeinek közlésénél fontos lenne. Megoldás lehetne a teljes szövegű dokumentumokat egységes formátumban és formában, például egy, az adatokat és az adatbázis nevét tartalmazó fejléccel ellátva tárolni.
- Ráadásul a tárolt dokumentumokat megnyitva nem találjuk bennük a rájuk vonatkozó metaadatokat, itt leggyakrabban csak a szerző és a cím olvasható, pedig elmentve, környezetéből kiemelve a dokumentumok forrását így csak az adatbázisból történő újabb keresés útján ismerhetjük meg.
- A találati listából a *Részletes megjelenítésre* kattintva külön ablakban megnyithatjuk az egyes publikációkhoz tartozó adatlapokat (5. ábra). Az eddigi adatokon túl itt a publikációt jellemző általános és speciális adatokat is megtekinthetjük. Az utóbbi sajnos sokszor nincs kitöltve.
- Itt olvashatjuk a publikációhoz tartozó absztraktot is, ha van. Szerencsésebb volna a teljes szöveghez hasonlóan ezt is feltüntetni a találati listában, és külön oldalon olvashatóvá tenni, vagy szabályozni a terjedelmét, mert az adatlapon a hosszabb szövegek kezelhetetlenné válnak.

[4557] Nagy Aladár : The New Role of a University in Regional Development	
CÍMADATOK	
Cím :	The New Role of a University in Regional Development
Besorolási cím :	New Role of a University in Regional Development
SZERZŐK ÉS KÖZREMŰKÖDŐK	
Név :	Nagy Aladár (dr.)
Közreműködés jellege :	szerző
MEGJELENÉSI ADATOK	
Megjelenés éve :	1999
Kiadó neve:	Ekonomická fakulta Technickej Univerzity v Košiciach
Székhelye:	Košice
TERJEDELEM ADATOK	
Terjedelem :	59-69 p.
AZONOSÍTÓK	
ME-PUB-ID :	ME-PUB-4557
A PUBLIKÁCIÓT JELLEMZŐ ÁLTALÁNOS ADATOK	
Típus :	Konferencia-anyag
Formátum :	nyomtatott dokumentum
Nyelv :	eng : angol
Ország kód :	so : Szlovákia
Tartalmazó dokumentum :	Zbornik z medzinarodnej konferencie: "Narodna a regionalna ekonomika"
A PUBLIKÁCIÓT JELLEMZŐ SPECIÁLIS ADATOK	
ELEKTRONIKUS VÁLTOZAT JELLEMZŐI	
KONFERENCIA	
TARTALMI LEÍRÁS	
Tárgyszó:	felsőoktatás, regionális gazdaság
PUBLIKÁCIÓS DÁTUMOK	
Utolsó módosítás dátuma :	2006-12-21 00:00:00
felvitel :	2006-12-21

5. ábra Egy publikációhoz tartozó adatlap

Tartalom, minőség

- Az adatbázis nagyon sokféle dokumentumot tárol és tesz kereshetővé. Mivel a gyűjtőkör meghatározása nem tartalmi szempont alapján történt, a feldolgozott publikációk áttekinthetőségét megnehezíti a különböző fokú feltártság.
- Az interaktivitás pedig, melynek mértékére vonatkozóan nem találtam adatokat, azt eredményezi, hogy a tárolt adatok nem tűnnek elég ellenőrzötteknek.
- A bibliográfiai adatok leírása gyakran nem egyértelmű, gépelési hibákat, hiányosságokat találunk sok helyen.
- Az adatbázis nagyon sok dokumentumtípus, formátum speciális adatainak kezelésére alkalmas. A hagyományos nyomtatott dokumentumoktól az elektronikus vagy multimédiás alkalmazásokig, a szabványokon, szabadalmi dokumentumokon át a kutatási jelentések leírásáig mindenféle adatmező rendelkezésünkre áll. Az adatbázis építői azonban nem használják ki a felkínált lehetőségeket. A nyitólap tanúsága szerint a szerzőktől gyűjtött publikációjegyzékekből töltik fel az adatok nagy részét, ami akadályozhatja a nagyobb mélységű feltárást. Az adataikat maguk gondozó szerzők számára pedig nincs kidolgozott követelményrendszer, amely meghatározna, milyen adatokat kell feltétlenül megadniuk a tartalmi szempontú kereséshez.
- Arra vonatkozóan sem találtam megszorítást, hogy az azonos tanulmányok különböző kötetekben vagy kiadásokban, gyakran utánnyomásokban megjelenve jelölve legyenek. Így előfordul, hogy egy szerzőnél feltűnően sok azonos című, és nagyon hasonló adattal rendelkező publikáció található, ami megnehezíti a releváns információk szűrését.
- Az oldalon találunk gyarapodási jegyzéket, amely szerint 2006 óta az adatbázis dinamikusan fejlődik, mára 2199 szerzőtől 8983 publikációt tartalmaz. Kísérletet téve a teljes állomány kilistázására, a 2009-ig megjelent dokumentumok lekérdezésére azonban kevesebb találatot kapunk. Ennek oka többnyire a hiányosan, vagy hibásan kitöltött adatlap (van olyan dokumentum, amelynél a kiadás dátuma 20004.).
- Más szempontból is meglehetősen nagy szám. A gyarapodási jegyzékben csak 372 egyetemi szerző van feltüntetve. A többi szerzőhöz tehát nem tárol külön adatokat a rendszer. Ennek oka a sok társszerzős publikáció, ahol minden szerzőt, közreműködőt, de még a közreadó testületet is felveszik a szerzőségi közlésben. Rá-

adásul, az *Adatfeltöltési útmutató* szerint, ha egy publikáció valamely önálló dokumentum részeként jelenik meg, fel kell venni az adatbázisba a forrásdokumentum adatait. Így kerülhetnek a publikációk közé folyóiratcímek, konferenciakiadványok, gyakran szerzőségi közlés nélkül, vagy az egyetemhez nem tartozó szerzőkkel feltüntetve. Ezért a gyarapodási statisztika az egyetem tudományos életben betöltött szerepéről nem adhat hiteles képet.

- Annak ellenére, hogy a forrásdokumentumok adatai is szerepelnek, nem tudjuk lekérdezni az egy-egy szaklapban megjelent cikkeket, mert a *dokumentumtípus* és a *cím* csak a publikációként felvett dokumentumra vonatkozik.
- Problémát jelentenek még az olyan adatlapok, amelyekben a dokumentum típusát hibásan adták meg. Cikkeket gyakran csak *időszaki kiadvány* dokumentumtípusra keresve találunk meg, a konferenciaanyagként feltüntetett írásoknál pedig nemegyszer hiába keressük a konferenciára vonatkozó adatokat.
- Megtekinthetjük a látogatottsági statisztikát. E szerint a böngészést az elmúlt évek során megközelítőleg 19 600-szor, az egyszerű keresést 1900-szor, az „összetett keresést” pedig 800 alkalommal használták. A keresőfunkciók fejlesztésekor érdemes lenne elgondolkozni ezeken a számokon.
- A fejlesztési irányokra, távlati célokra vonatkozóan az oldalon nem találunk információkat.

Metaadatok, bibliográfiai információk

- A dokumentumok metaadatokkal való ellátottsága az adatlapok kitöltöttségének függvényében változó. A legfontosabb információkat szinte mindenhol megtaláljuk, de a speciális adatok körét jobban kihasználva sokkal megbízhatóbb szolgáltatást lehetne létrehozni.
- Bár az adatbázist bemutató cikk szerint (KISS Andrea–VITÉZ Gáborné: *Miskolci Egyetemi Publikációs Adatbázis* = TMT, 53. köt. 7–8. sz.) a qDC metaadatséma-ajánlásokat vették alapul, Dublin Core metagenerátor segítségével az adatlapokról csak igen kevés információ nyerhető.
- Előremutató a Nemzeti Digitális Adattárral való együttműködés, de az adatok egységesítése, szabványosítása még tovább fejleszthető. A dokumentumoknak csak igen kis része, 98(!) jeleníthető meg a közös keresőfelületen keresztül.
- A szolgáltatást a nagyobb keresőmotorok (Google, Yahoo) indexelik.

Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Gyűjtemény

Honlap: <http://www.bibl.u-szeged.hu/egy/>

Fenntartó: Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár

Értékelés dátuma: 2008. február 9–10.

Értékelő: Somogyi Tamás

Általános értékelés

A Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Gyűjteményének (6. ábra) négy nagy adatbázisa van:

- Egyetemi bibliográfia,
- Cikkadatbázis,
- Disszertációk,
- Képgyűjtemény.

A gyűjtemény így mutatja be magát:

„Az Egyetemi Gyűjtemény szervezése 1970-ben indult meg az Egyetemi Könyvtárban a József Attila Tudományegyetem Egyetemi Tanácsának határozata alapján. Felállításának célja – ahogyan azt a rektori körlevél is megfogalmazta:

- az egyetemtörténeti kutatások előmozdítása,
- az Egyetem oktatási-kutatási tevékenységére, társadalmi életére, kapcsolataira vonatkozó dokumentumok gyűjtése, feldolgozása és megőrzése,
- kiállítások rendezéséhez, az egyetem életének demonstrálását célzó egyéb alkalmakhoz bázis biztosítása,
- egyetemünknek a hazai és nemzetközi tudományos életben betöltött szerepét bemutató kiadványok szerkesztésében való közreműködés.”

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM EGYETEMI GYŰJTEMÉNY

Tájékoztató

ADATBÁZISOK

- ☐ SZTE - Egyetemi bibliográfia (keresés)
- ☐ SZTE - Egyetemi bibliográfia (adatbeviteli űrlap)
- ☐ Online katalógus (Egyetemi bibliográfia)
- ☐ Cikk adatbázis
- ☐ Disszertációk
- ☐ Képgyűjtemény

EGYÉB TEVÉKENYSÉGEK

- ☐ Évfordulós emlékcarnok
- ☐ Részvétel egyetemi kiadványok szerkesztésében
- ☐ Személyi bibliográfia összeállítása volt egyetemi oktatókról
- ☐ Jogi kari arcképcsarnok

KAPCSOLATOK

Az Egyetemi Gyűjtemény szervezése 1970-ben indult meg az Egyetemi Könyvtárban a József Attila Tudományegyetem Egyetemi Tanácsának határozata alapján. Felállításának célja – ahogyan azt a rektori körlevél is megfogalmazta:

- az egyetemtörténeti kutatások előmozdítása,
- az Egyetem oktatási-kutatási tevékenységére, társadalmi életére, kapcsolataira vonatkozó dokumentumok gyűjtése, feldolgozása és megőrzése,
- kiállítások rendezéséhez, az egyetem életének demonstrálását célzó egyéb alkalmakhoz bázis biztosítása,
- egyetemünknek a hazai és nemzetközi tudományos életben betöltött szerepét bemutató kiadványok szerkesztésében való közreműködés.

©SZTE Egyetemi Könyvtár

6. ábra A Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Gyűjteményének főoldala

A gyűjteményt böngészve a látogatóban az az érzés támadhat, hogy még mindig csak a fenti célokat próbálja megvalósítani a könyvtár a kilencvenes évek színvonalán. A tartalom keresését, jobb hozzáférhetőségét semmi sem könnyíti meg, multimédiás tartalommal nem találkozni, és egyetlen letölthető tartalomra sem bukkantam.

Ezen a bemutatkozáson kívül hosszas tájékoztató olvasható a gyűjteményről általában; rövidebb, érthetőbb összefoglaló a pontos tartalomra, a bővülésre, statisztikákra vonatkozóan azonban hiányzik. Az egyes adatbázisokat rendkívül egyszerű keresőfelületen is elérhetővé kellene tenni, most ugyanis nem találkozhat a látogató semmilyen információval, segítséggel a keresőfelületeken.

Egy ausztrál egyetem adattárát böngészve a földről indulva csupán 4, azaz négy kattintás után előttem PDF-ben a teljes publikáció. A szegedi Egyetemi Gyűjtemény disszertációs adatbázisát böngészve csak ötszörre sikerült olyan tárgyszót beírnom, amire kaptam találatot.

Talán az egyetem nem is büszke az oktatói, kutatói, hallgatói által elért tudományos eredményekre? Talán nem is szeretné bemutatni őket a világnak, hanem csak kényszerűségből enged egy kis betekintést az egyetemen született tudományos tartalmakba? Egy nagy tekintélyű egyetem könyvtárának igenis sokkal több szolgáltatást kellene nyújtania, magasabb színvonalon, amelyek 2008-ban bárhol a fejlettebb világban már szinte természetes elvárásnak tekinthetők.

Csak néhány, alapvető funkciót említve:

- meg kell oldani a publikációk minél nagyobb részének szabad, online hozzáférhetőségét;
- lehetővé kell tenni a betekintést minden publikáció tartalmába, például a bevezetés többnyelvű közzétételével;
- minél több szempont szerinti keresést kell biztosítani;
- a könyvtári szolgáltatásokat és a találati listát össze kell kapcsolni (pl. megrendelés, előjegyzés).

Kiindulási alapnak megfelelő az Egyetemi Gyűjtemény, amely jelenleg lényegében csak egy-egy oktató vagy tanszék tudományos munkáját regisztrálja, és az egyetem vezetése által kért statisztikákat hozza létre.

Szomorúan tapasztalom, hogy a magyarországi egyetemi és tudományos könyvtárak alaposan

lemaradtak nemcsak a fejlettebb országbeli társaikhoz, hanem nem ritkán az elmaradottabb országbeli társaikhoz képest is. Ez utóbbi mutatja, hogy elsősorban nem a könyvtár költségvetése határozza meg a könyvtár, illetve az egyetem „tudományos szolgáltatását” és annak színvonalát. Magyarországon a legnagyobb egyetemi könyvtáraknak kellene élen járniuk és példát mutatniuk. Minél gyorsabban, hiszen elmaradottságunk szégyenre ad okot, nem beszélve tudományos eredményeink kisebb mértékű hozzáférhetőségének a következményeiről.

Részletes értékelés

Felület, használhatóság, segítség

- A Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Gyűjteményének egyetlen egyszerű, a kilencvenes éveket idéző felülete van. Sem megjelenésében, sem funkciójában nem tükrözi egy nagy egyetem szellemiségét, a tudomány eredményeinek közzétételi szándékát.
- Közül ugyan hosszas tájékoztatót, de semmilyen jövőre néző célkitűzés nem olvasható. Nincs naprakész statisztika például az adatbázisok tartalmáról, a publikációk népszerűségéről, feltöltésük időpontjáról. Semmi nyomát nem láttam annak, hogy a felülettel komolyan foglalkoznak a könyvtár munkatársai.
- A felület egynyelvű, az egyetem tudományos eredményei, pontosabban a publikációk katalóguscédulái is csak magyarul kereshetők.
- Akadálymentes verzióra nem bukkantam, a felület használatát semmi sem könnyíti a vakoknak vagy gyengén látóknak.
- Útmutató a keresőfelületek használatához elérhető, bár nem magán a keresőfelületen, hanem a hosszú tájékoztató oldalon. Ez sem felhasználóbarát megoldás.
- A felhasználók kérdéseinek, visszajelzéseinek a könyvtár nem kínál lehetőséget a keresőfelületen, mintha ezeket a könyvtár nem is várná.

Kereső funkciók, találatok

- A Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Gyűjteménye négy adatbázisához négy rendkívül egyszerű, külön keresőfelület tartozik, csak magyar nyelven, akadálymentesség nélkül.
- Az egyetemi bibliográfiai adatbázis keresője a következő mezőkkel várja a látogatókat: *Szerző és Év*, valamint *Kar*, *Tanszék* és a *publikáció típusa* választható kötött listából. A listák szerkesztése nem a tartalomhoz igazodik: a Gyógyszerésztudományi Kart is ki lehet választani, no-

ha egyetlen bejegyzése sincs, és egyetlen találat sem érkezik, a szakdolgozatokra sem.

- Az egyetemi bibliográfia még egy keresőfelületen keresztül is elérhető. Ezen, a többtől megjelenésében is eltérő felületen, már a katalóguscédulák összes mezőjében lehet keresni, sőt listák is segítenek a keresésben. Érdekesség, hogy „Bugyi László” szerzőre keresve itt 19, míg az előző felületen 21 találat érkezik.
- A Cikkadatbázis keresőfelületén *Cím*, *Tárgyszó*, *Újság címe* és *Dátum* mezőket kitöltve kereshetünk (7. ábra). Itt nincs lista, például az újságok címére, így a böngészés teljesen kizárt. Érdekes, hogy a szerkesztők a szerzői név alapján történő keresést sem ajánlják fel, nincs is ilyen keresőmező.
- A Disszertációk adatbázis keresőfelülete még kevesebb lehetőséget kínál: *Szerző*, *Cím* és *Tárgyszó* alapján kereshet a látogató (8. ábra).
- Végül a Képgyűjtemény keresőfelülete következik, amelyen egy listából választhatók a kereshető mezők (*téma*, *időpont*, *személynév*, *sorszám*, *megjegyzés* és az *összes*). Meglepő volt, hogy a

személynévre csak akkor kaptam találatot, ha pontosan, nagybetűvel kezdve írtam.

- A keresőfelületek közös jellemzője, hogy ékezet nélkül nem kapunk találatot, a képgyűjteményben való kereséskor pedig a kis- és nagybetűk különbözőségére is ügyelni kell. Pedig máshol már az elírásokat is tudják kezelni a keresőmotorok.
- A keresőmezők kicsik, hűek a kilencvenes évek monitorfelbontásához.
- A képgyűjteményen kívül minden találati lista egyelemű: csak a legelső találat jelenik meg. Újabb különlegesség, hogy a keresés eredményeként kapott katalóguscédulák több mezőt tartalmaznak, mint amennyiben keresni lehet.
- Azért a találati lista többi elemét is megkaphatja a kereső: letöltheti az eredményül kapott katalóguscédulákat egyszerű szöveggént, egymás után felsorolva.
- Néhány helyen URL is látható, de a lelkesedés hamar tova is száll, mert nem lehet kattintással megnyitni, ráadásul a kimásolás is nehézkes a hivatkozás több sorba tördelése miatt.

7. ábra Az egyetemi cikkek keresőfelülete

8. ábra A disszertációk keresőfelülete

SZTE Egyetemi Könyvtár - Egyetemi Bibliográfia Adatbázis

K e r e s é s e r e d m é n y e

CCL query: **find DATE 2005**

Találatok száma: **1474**

Találatok letöltése

Első találat:

SZERZŐ	Horváth Gyula
CÍM	Beszámoló a 2005. évi Nemzetközi Informatikai Diákolimpiáról / Horváth Gyula, Zsakó László
MEGJELENÉS	2005
MEGJEGYZÉSEK	In: Középiskolai matematikai és fizikai lapok, 55.2005:8, 485-487. p.
TÁRGYSZAVAK	1. Egyéb, folyóirat
EGYÉB NEVEK	1. Zsakó László
HELYRAJZI SZÁM	51094

Vissza

© 2003-2005 SZTE Egyetemi Könyvtár

9. ábra A bibliográfia adatbázis találati „listája”

- A találati listához semmilyen értelmes funkció nem tartozik (szerintem a katalóguscédulák ki-nyomtatása nem az). Nincsen összekapcsolva semmilyen könyvtári szolgáltatással, a letöltési lehetőségről nem is álmodva. Ezek a gyatra ke-resőfelületek jelenlegi formájukban vajon meny-nyire hasznosak a tudományos élet szereplői és a laikusok számára? Képesek-e a Szegedi Egye-tem és könyvtárának pozitív megítélését szolgál-ni?

Tartalom

- Lényegében a Szegedi Egyetem tudományos publikációinak (illetve egy részüknek) a kataló-guscéduláit tartalmazza és teszi hozzáférhetővé az Egyetemi Gyűjtemény. A tájékoztató szerint évente bővül az adatbázis, illetve egy adatbeviteli űrlap segítségével bárki alkothat új katalógus-cédulát. A katalóguscédulák a publikációk tar-talmának bemutatására nemigen alkalmasak, az új felvitelnél még tárgyszó mező sincs.
- A katalóguscédulákhoz semmilyen könyvtári szolgáltatás nem kapcsolódik, letölthető illetve multimédiás tartalmak nincsenek. A publikációk digitális megőrzésének nyomait nem találni. Je-lenlegi formájában vajon a szegedi és más egye-temi hallgatónak, oktatóknak, kutatóknak, vagy

akár a laikus érdeklődőknek milyen használható funkciója van e szolgáltatásnak?

- Nehéz megindokolni egy olyan szolgáltatás fenntartását, amely egyáltalán nem képes megfelelni a ma követelményeinek, a mai felsőoktatási és kutatási élet szereplői által támasztott igények-nek.

Metaadatok, együttműködési lehetőségek

- A kevéske elérhető metaadat mindenképpen bővítésre szorul, főleg a mögötte lévő tartalom leírásán, könnyebb kereshetőségén kell javítani, illetve szabványosítani kell a metaadatokat. Utá-na következhet a metaadatok minél több kereső-szolgáltatáshoz való eljuttatása.
- Ha egy modern, nagy egyetemi könyvtár a tu-dományos életet, a felsőoktatást szeretné kiszol-gálni, akkor minden lehetőséget meg kell ragad-nia, hogy az egyetemen keletkezett tudományos publikációkat büszkén közzétegye, az intézmény és oktatói-kutatói gárdájának hírnevét öregbítse. A tudományos élet forgatagában való részvétel támogatása, a több és színvonalasabb eredmé-nyekre való ösztönzés feladata lenne egy ilyen (képzeltbeli?) egyetemi könyvtárnak. Ehhez szükség van jó minőségű metaadatok előállítására, illetve előállításukban való közreműködés-

re; a metaadatok karbantartására és folyamatos megjelenésük megoldására keresőszolgáltatásokkal való együttműködésben. Az erre vonatkozó törekvéseknek sajnos nyomát sem lehet találni jelenleg az Egyetemi Gyűjteményben.

Köztestületi Publikációs Adattár

Honlap: <http://www.mtakoztest.hu/kpa.htm>

E-mail: MTA-KPA@mail.iif.hu

Fenntartó: MTA Kutatásszervezési Intézet

Értékelés dátuma: 2008. február 10.

Értékelő: Drótos László

Általános értékelés

A Magyar Tudományos Akadémia elnöksége 2003 februárjában (az MTA KSZI saját honlapján levő történet szerint 2004-ben) határozott a köztestületi tagok publikációs és idézettségi adatait tartalmazó *Köztestületi Publikációs Adattár (KPA)* létrehozásáról, és a feladattal az *MTA Kutatásszervezési Intézetet* bízta meg. Az MTA-nak már van egy hasonló, 2001-ben alapított, *Tudományos Publikációs Adattár (TPA)* nevű szolgáltatása a www.mtatpa.hu címen, de ebben csak az akadémiai kutatóhelyeken dolgozók publikációit tartják nyilván. A KPA ehhez képest egy szélesebb körre* terjed ki, igaz, nem kötelező jelleggel. Egyelőre mindkét adatbázis külön érhető el a www.mta.hu honlap bal oldali menüjének **ADATTÁRAK** pontja alatt, két különböző keresőfelülettel, de remélhetőleg a jövőben ezek egyetlen szolgáltatássá olvadnak össze, mint ahogy éppen ezen értékelés írása idején, 2008. februárjában kerülnek a KPA-ba az *MTA Könyvtára* által 1960 óta szerkesztett *Akadémikus Bibliográfia* tételei is. Sőt a www.mit.bme.hu/services/pubinfo/gyik.htm lapon levő tájékoztató szerint várható a KPA és a *BME Publikációs Adattárának* (mycite.omikk.bme.hu) közös kereshetősége is, mivel mindkettőhöz ugyanazt a MyCite nevű rendszert használják.

A KPA-ba regisztráció után tölthetnek fel adatokat a köztestületi tagok. A gyűjtőkör olyan jellegű publikációkra és egyéb, nyilvános tudományos teljesítményekre (pl. szabadalmak, tankönyvek) is kiterjed, amelyeket a nemzetközi publikációs adatbankok rendszerint nem tartanak számon. A rendszer minden dokumentumtípushoz nagyon részletes feltöltő és visszakereső űrlapot biztosít, és a

találatok megjelenítése és elmentése is rugalmasan választható, sőt a publikációs listák végén impaktfaktort is számol.

A tesztelés során talált három komolyabb hiányság a következő:

1. Nincsen angol felület (leszámítva azt, hogy RTF-be mentéskor angol feliratok is kérhetők a bibliográfiai adatok mellé), és utalást sem sikerült találni arra, hogy terveznék létrehozását. Egy ilyen szintű tudományos adatbázisnál, amelyben a publikációk nagy része amúgy is idegen nyelvű, és nemzetközileg is érdekes, a kizárólag magyar nyelvű kezelőfelület nagyban csökkenti a felhasználók körét. Egyedül a KSZI honlapján sikerült egy pár mondatos angol ismertetőt találni a szolgáltatásról (sőt ebben néhány érdekes statisztikai adat is van, ellentétben a magyar leírással), de itt meg nincs ugrópont az adatbázisra – bár a fentiek miatt talán nem is véletlenül.
2. Hiányoznak az információk az adattár méretéről, bővülésének üteméről, meglévő hiányairól, az elvégzett és a várható fejlesztésekről, általában magáról az egész projektről. Csak az MTA és a KSZI saját weblapjain megjelent hírekből lehet némi háttér-információt összeszedni, a www.mtakoztest.hu honlap nem közöl ilyenekeket. Mivel ez egy olyan szolgáltatás, amelynek a bővítésében idővel akár több ezer ember is részt vesz majd, legalább őket illene tájékoztatni a fejleményekről, ha már a felhasználók informálására nem gondoltak.
3. Az „egyszerű”-nek nevezett keresőűrlap is túl bonyolult, ráadásul egyelőre(?) az MTA egyes kutatóintézeteit külön űrlapon és külön adatbázisban lehet csak keresni. Ahhoz, hogy a KPA a bennfenteseken kívül a szélesebb közönség számára is hasznos legyen, szükség volna egy olyan, csak a legfontosabb mezőket tartalmazó gyorskeresőre – lehetőleg a kezdőlapra vagy annak közelébe –, amellyel minden tudományos kutató valamennyi publikációja között egyszerre lehetne keresni.

* A Wikipédia meghatározása szerint: „MTA köztestületi tagok azok a Magyarországon szerzett vagy honosított tudományos fokozattal rendelkező személyek lehetnek, akik a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló törvényben meghatározott feltételeknek megfelelnek, s írásban benyújtott kérvényüket az MTA Kutatásszervezési Intézete elfogadja. A köztestületi tagság tehát nem akadémikusságot jelent, hanem az Akadémiához való lazább kötődést.”

Összefoglalva: A Köztisztviselési Publikációs Adattár jól kitalált rendszer arra a célra, hogy egy helyen dokumentálják a magyar tudományos élet jelesebb képviselőinek teljes szakmai életművét és a publikációikra való hivatkozásokat. Több és részletesebb bibliográfiai adatot tartalmazhat, mint amit a kisebb intézményi vagy a nagy nemzetközi publikációs adatbázisok regisztrálni tudnak. A feladathoz az alkalmazott szoftver – némi továbbfejlesztés után – megfelelőnek tűnik, a sikerhez viszont az is szükséges, hogy az érintettek minél nagyobb arányban regisztráljanak és töltsenek fel (minél pontosabb) adatokat, ami pedig már szervezési feladat. Mint ahogy az is, hogy mielőbb készüljön hozzá angol nyelvű változat, hogy bekapcsolható legyen a szakirodalom-kutatás nemzetközi vérkeringésébe.

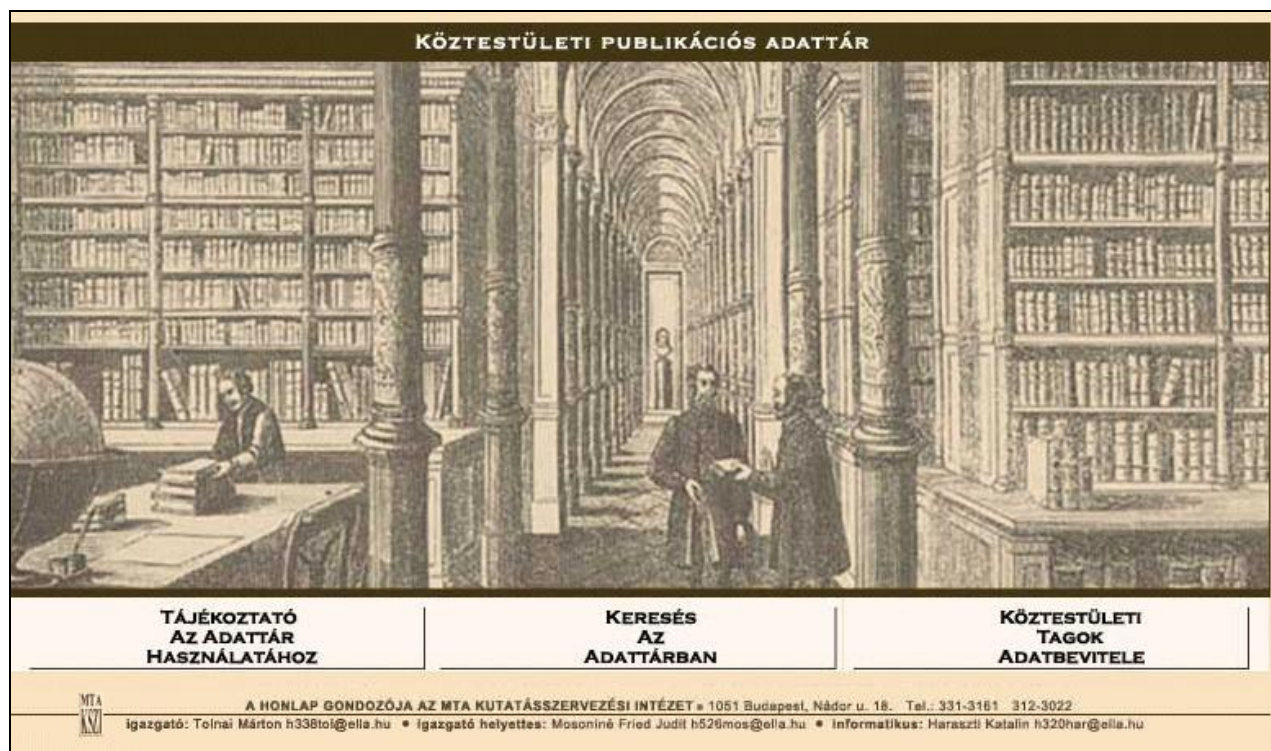
Részletes értékelés

Felület, használhatóság, segítség

- Az adattárat tartalmazó www.mtakoztest.hu honlap látványvilága a 19. századi akadémiai hangulatot idézi (10. ábra). Hogy ez mennyire szerencsés választás a 21. század tudományos kutatásainak és eredményeinek bemutatásához, az megítélés kérdése. Az viszont már webdizájn-probléma, hogy az eredetileg elég ízlésesen

megtervezett külalak több helyen kezd szétesni: a háttérhez használt barna pasztellszínektől például élesen elütnek a KPA élénk kék színű – ráadásul lenyomáskor a Firefoxban piros keretű sárgára(!) váltó – ugrópontjai; az egyszerű kereső űrlapján a menükben levő hosszú intézménynevek és a valamiért a *Szerző* mellé és nem alá tett *Szerkesztő* mező vízszintesen szétnyomják az oldal eredeti alakját; a barna háttérre pirossal írt, apró- és többnyire vékonybetűs menüpontok és segítség feliratok pedig alig láthatók.

- A navigációt némileg nehezíti, hogy a www.mtakoztest.hu/kpa.htm kezdőlapra nincs visszalépési lehetőség; hogy a keresőképernyők és a találati listák is új ablakban nyílnak (előbbieket a *Kilépés* felírra kattintva figyelmeztetés nélkül bezáródnak); hogy a súgó ablakában nincs cím- és ikonsor; de a legzavaróbb talán, hogy Explorerrel használva az *Egyszerű keresés* űrlapján automatikusan a dokumentumtípus menüjén van a fókus, így ha a felhasználó ösztönösen az egér görgőjével vagy a PgDn gombbal próbálja lejebb vinni az ablakot, valójában másik típust választ, ami ráadásul az űrlap azonnali újratöltődését eredményezi, és egyben néhány másodperces várakozást jelent.

10. ábra A KPA kezdőlapja

- Amúgy a felület rendben működik Explorer 6.0 és Firefox 2.0 alatt is (a tájékoztató a Netscape 7.0-át is említi), de a lynx karakteres böngészővel használhatatlan, úgyhogy nemcsak egy angol, hanem egy akadálymentes felület is jó volna hozzá. Bár néhol, például a találati listák felett vannak pirossal és aláhúzással kiemelt betűk, amelyek gyorsbillentyű parancsokhoz tartoznak (a sűgő szerint ezeket az Alt gombbal együtt kell lenyomni, de valójában az Alt és a Shift együttes lenyomásával sikerült csak használni őket, és inkább csak Firefoxban), ám mivel nem minden ablakban van ilyen lehetőség, ezért egeret is használni kell az adatbázisban való kereséshez. Ha nem kap életjelet a klientsől, a rendszer egy idő után megszakítja a sessiont, és törli a keresési előzményeket, azonban erre nem figyelmeztet, és arról sem tájékoztat, hogy ez hány percnyi inaktivitás után következik be.
- A rendszerhez többféle, félig-meddig megírt sűgő tartozik. A legrészletesebben a beviteli szabályok vannak leírva az adatszolgáltatók számára, a pusztán keresni akarók már kevesebb segítséget kapnak. A MyCite rendszer saját sűgőja tipikus informatikusszöveg: nehézkes, magyartalan vagy egyszerűen fölösleges mondatokkal (pl. „amelyik be van jelölve azok kerülnek be a szűrésbe”, „Idézők keresésre: Az idéző közlemények között lehet keresni”); egyes részei (pl. a letölthető formátumokról szóló nagyon is fontos fejezet) pedig egyszerűen hiányoznak. A www.mtakoztest.hu/kpa_tah_help.htm oldalon levő adatbeviteli kézikönyv már egy értelmesebben megírt, sőt néhol – sajnos felismerhetetlenül lekicsinyített – képekkel illusztrált szöveg. Mindkettőben sok gépelési hiba fordul elő (pl. *mpakt faktor*, *áltatla bevitt*, *céjlát*, *dolgozat mellet*), nyilvánvalóan nem nézték át őket a helyesíráseellenőrrel. Ezt a két HTML dokumentációt még két PDF fájl egészíti ki, amelyek lépésenként elmagyarázzák, hogy hogyan lehet átvenni a publikációs adatokat a *Web of Science* és a *PubMed* adatbázisokból a KPA-ba. (És van még egy további menüpont is a tájékoztatók között, amely az Akadémikus Bibliográfia használatához adna tanácsokat, ha nem felejtették volna le róla a hivatkozást.) Mint ahogy a honlapon sem, úgy a sűgőkban sincs semmilyen dátum, ami alapján tájékozódni lehetne, hogy mikor frissítették őket utoljára.
- Kapcsolati cím viszont nagyon is sok van: egyrészt a kezdőlap alján az apróbetűs, képként kitett (ezért átmásolhatatlan) impresszumban vannak kattintható e-mail címek a KSZI egyéb elérhetőségei mellett, másrészt az *Általános tudniva-*

lók oldalon találunk további személyes telefonszámokat és e-posta címeket, és mindezeket túl a keresőoldalak alján az *MTA-KPA@mail.iif.hu* is megjelenik: feltehetően ez az általános „ügyfélszolgálati” cím. Levelet csak saját klienssel küldhetünk, üzenetküldő űrlapot nem kínál a honlap. Az e-mail címek között már elavult *ella.hu* és *helka.iif.hu* végződésűek is vannak, de remélhetőleg ezeket azért még továbbítják a megfelelő *iif.hu* postafiókokba.

Kereső funkciók, találatok

- A felhasználó először akkor jön zavarba a Köztudományi Publikációs Adattár használatakor, amikor a kezdőlapra a *Keresés az adattárban* menüpontra kattint, mert a várt űrlap helyett néhány lenyitható menü jelenik csak meg az MTA szervezeti egységeivel, illetve az abc betűivel, valamint további három ugrópont, amelyek a KPA, a KOKI és az SzBK nevű adatbázisok felé visznek tovább. Mivel ehhez a laphoz semmilyen tájékoztató nincs, ezért csak sejteni lehet (némi nyomozás után), hogy a lenyitható menük az akadémiai intézményekben dolgozók publikációs listáit adják, amelyek még csak részben vannak benne a KPA adatbázisban, részben pedig különbözőképpen formázott és feltehetően nem igazán naprakész statikus HTML vagy PDF dokumentumok. A laikusoknak rejtélyes KOKI rövidítés mögött a Kísérleti Orvostudományi *Kutatóintézet*, az SzBK mögött pedig a *Szegedi Biológiai Központ* szintén MyCite-alapú publikációs adatbázisa van (a KOKI szervere a tesztelés időpontjában elérhetetlen volt). Hogy ezek a különböző nyilvántartások miért nincsenek összefésülve a KPA adatbázisába, illetve, hogy tervezik-e legalább egy közös kereső beindítását, arról nem sikerült információt találni.
- A KPA adatbázisához tehát még egy kattintás kell, de a megnyíló új ablakban még mindig nem a várt űrlap jön, hanem egy rövid tájékoztató, és csak ezután, a rosszul beállított betűméret és -szín miatt nehezen észrevehető *Egyszerű keresés*, *Összetett keresés* és *Idéző közlemények keresése* menüpontokból választva kezdhethetünk el végre keresni.
- Másodszor akkor bizonytalanodik el az adattár használója, amikor meglátja az „egyszerű” keresés űrlapját, több mint egy tucatnyi beviteli mezővel (amelyekhez a dokumentumtípus beállítása után még továbbiak társulnak) és hatféle szűrő opcióval (11. ábra). Első pillantásra az opciók mellé tett *Szűrés* gomb funkciója is kérdéses, de azután kiderül, hogy ez nemcsak a szűrőfeltételekre vonatkozik, hanem magát a keresést is ez

indítja – szerencsésebb volna a megszokott *Keresés* vagy *OK* felirat erre a gombra. További tűnődésre késztetnek a *Szerző* és *Szerzői név* feliratú keresőmezők: hogy mi lehet közöttük a különbség, az a súgóból nem derül ki („*Szerző: ... a kívánt személyek kiválasztása az adatbázisban lévő felhasználók közül.*” és „*Szerzői név: ... a keresett, a szerző által használt név*”). Előbbi mindenestre egy jelenleg 848 darabos lenyíló listából választható ki, és némelyik név után egy ötjegyű kódszám is van valamiért. Utóbbi pedig egy külön indexablakban böngészhető néhány karakter beírása után. Ez eléggé vegyes formátumú és tartalmú, jóval nagyobb lista: a személynevek mellett intézménynevek és cikkcímek is előfordulnak benne, a hibás adatbevitel vagy -konverzió következtében. Vagyis ezek szerint a *Szerző* mezőben a KPA-ban már regisztrált személyek szerepelnek, a *Szerzői név* adatelem pedig az esetleges társszerzők neveinek vagy az adott szerző névváltozatainak tárolására és visszakeresésére szolgál(na). Ugyanez igaz a *Szerkesztő* és a *Szerkesztői név* mezőkre is.

- A többi szöveges mező vagy egy karaktersorozat beírásával kereshető, vagy lenyitható menüből választható. A nem magyar karakterek begépeléséhez, illetve az automatikus kétoldali csonkolás kikapcsolásához nem kapunk segítséget. A

lenyíló menük listái nem egységesek, és gyakran egy & jellel kezdődnek (ennek értelme csak az adatbeviteli kézikönyvből derül ki: így jelölik, ha valamelyik kötelező adat nem ismert vagy nincs benne a rendszer által felkínált listában). Az évszám adat *tól-ig* formában is kereshető. A bekatintható szűrőfeltételek mind a publikáció idézettségére vonatkoznak, nagyon hiányzik egy olyan opció, amellyel a teljes szöveggel elérhető dokumentumokra lehetne szűkíteni a keresést (bár ha az URL mezőbe csak egy pontot írunk, akkor meg lehet azért most is oldani). A súgó több mezőhöz nem ad magyarázatot, például a *Kollaboráció* nevűhöz, ahol csak egyetlen „S” betűkód közül lehet választani. Az egyes dokumentumtípusokhoz tartozó további adatelemek tartalmáról és szintaxisáról csak az adatbeviteli tájékoztatóból lehet informálódni, de azt nem a felhasználóknak írták. Valamennyi kereshető adatmező AND kapcsolatban van egymással, nincs lehetőség szinonimák, névváltozatok, vagy például több nyelv egyidejű keresésére. És nem lehet kizáró feltételeket sem tenni, pedig arra egy nagyméretűre tervezett, sokak által töltött és emiatt nem egységes, ráadásul a szöveges adatok keresésekor csak belső mintaillesztést használó adatbázisnál gyakran szükség lehet a hamis találatok kizárásához.

11. ábra Az egyszerű kereső egyáltalán nem egyszerű űrlapja

- Az összetett kereső már ügyesebb és áttekinthetőbb, csak a valóban fontos mezőket tartalmazza (bár a *Szerkesztő* itt valamiért kimaradt), és a szaggatott vonal alatti adatelemeket ismétlődve is kiválaszthatjuk a szürke nyílombokkal, ezek ilyenkor logikai OR kapcsolatban lesznek. Az egyszerű keresőhöz képest további eltérés, hogy itt *Besorolás* szerint is kereshetünk, amely valójában a *Típus* adatelemhez tartozó altípus, és mivel például egy könyv, egy konferenciakiadvány, egy folyóirat egyaránt megjelenhet CD-ROM-on, ezért a *Besorolás* menüben – szerencsétlen módon – a CD-ROM altípus többször is megjelenik. A másik újdonság, hogy itt van egy *Intézet2* nevű menü is, ami annyiban különbözik az *Intézet* menütől, hogy a beállított intézet alá rendelt szervezeti egységek is bekerülnek a keresésbe. Ennek is érdemes lett volna értelmebb nevet adni, akár csak a *Besorolás*nak.
- A harmadik fajta úrlappal a KPA-ban regisztrált szerzők publikációira való hivatkozások adatai

között kereshetünk. Szintén csak belső karakter-sorozatra történő keresés van a szerző, cím és kiadvány mezőkben, valamint kipipálható kockák a típus és a nyelv választására. Bár ez utóbbival egyszerre több vaglyagos feltételt is beállíthatunk, mégis inkább az összetett keresőnél használt megoldást, vagy pedig a *Ctrl* gomb lenyomása mellett történő többszörös menüpontválasztást kellene itt használni, mert ahogy a nyelvek száma nő, ez az űrlap egyre hosszabb és hosszabb lesz.

- A találati listák elég gyorsan megjelennek; csak meg kell szoknunk, hogy egy másik ablakban, így ha a korábbi listát elfelejtettük bezárni, akkor át kell rá váltanunk, mert különben hiába várakozunk. A KPA „legokosabb” része a találatok megjelenítése, bár első látásra ez is zavarba ejtően bonyolult (12. ábra), és a feliratok néha félrevezetőek (pl. a nagyméretű, *Publikációk listájának megtekintése* nevű gomb valójában a

KPA nyilvános adatbázis
Keresés/nyomtatás (böngésző)

Impakt faktor: ☒ Státusz: ☒ URL: ☒ Típus és azonosító: ☒ Megjegyzés: ☒ Absztrakt: ☐ Nyelv: ☐

Rendezés: Találatok (d) 10 Év (csoportosítással) Idézetek: Röviden Teljes (html) Lista típusa:

A lista címe:

2005

191. ☒ Gácsi M, Györi B, Miklósi Á, Virányi Zs, Kubinyi E, Topál J, Csányi V
Species-specific differences and similarities in the behavior of hand raised dog and wolf puppies in situations with humans.
DEV PSYCHOBIOLOG 47: (2) 111-222 (2005)
IF: 1.583
Folyóiratcikk/Article/Tudományos [1075597]

192. ☒ Kerepesi A, Johnsson G K, Miklósi Á, Topál J, Csányi V, Magnusson M S
Direction of temporal patterns in dog-human interaction.
BEHAV PROCESS 70: 69-79 (2005)
IF: 1.138
Folyóiratcikk/Article/Tudományos [1075602]

193. ☒ Miklósi Á, Pongrácz P, Lakatos G, Topál J, Csányi V
A comparative study of dog-human and cat-human interactions in communicative contexts.
J COMP PSYCHOL 119: 179-186 (2005)
IF: 1.948
Folyóiratcikk/Article/Tudományos [1075595]

194. ☒ Topál J, Gácsi M, Miklósi Á, Virányi Zs, Kubinyi E, Csányi V
The effect of domestication and socialization on attachment to human: a comparative study on hand reared wolves and differently socialized dog puppies.
ANIM BEHAV 70: (6) 1367-1375 (2005)
IF: 2.669
Folyóiratcikk/Article/Tudományos [1075605]
Független idéző: 1

1. ☒ Crawford EK et al ANTHROZOOS 19: 98-112 (2006)

2006

195. ☒ Topál J, Byrne R, Miklósi Á, Csányi V
Reproducing actions and action sequences: Do as I do in a dog.
ANIM COGN 9: (4) 355-368 (2006)
IF: 2.540
Folyóiratcikk/Article/Tudományos [1075611]

196. ☒ Virányi Zs, Topál J, Miklósi Á, Csányi V
A nonverbal test of knowledge attribution: a comparative study on dogs and human infants.
ANIM COGN 9: (1) 13-26 (2006)
IF: 2.540
Folyóiratcikk/Article/Tudományos [1075609]

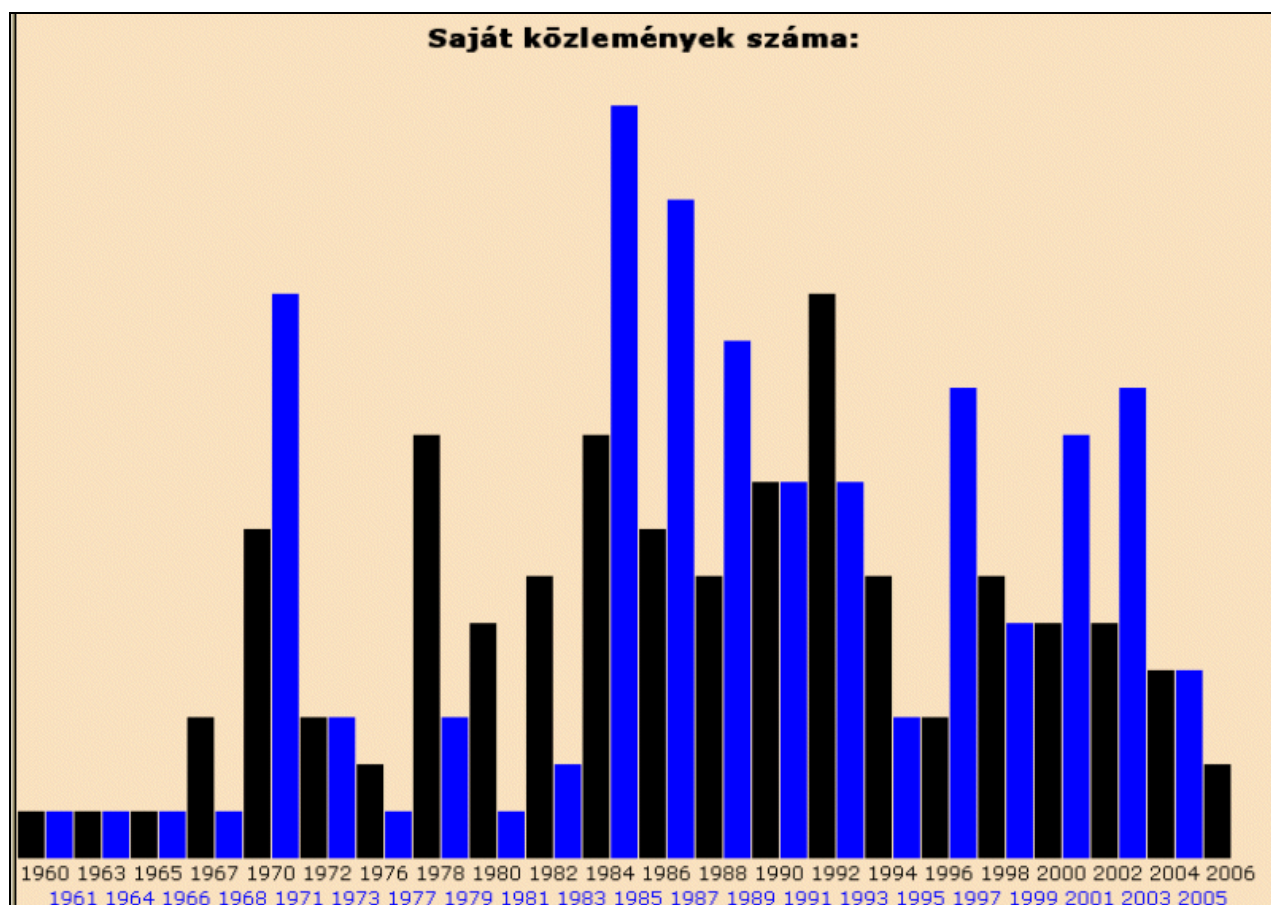
Saját közlemények száma: 196
Idézetek száma: 1123
Független idézetek száma: 754
Függő idézetek száma: 369
Nem vizsgált idézetek száma: 0
Összegzett impakt faktor: 126.465

Segítség (?) A programról: Az adatbázis adminisztrátora: MTA-KPA@mail.it.hu Lap teteje

12. ábra Egy találati lista vége a beállítható opciókkal és az impaktfaktoral

beállított művelet – statisztikakészítés vagy letöltés – végrehajtására is szolgál, úgyhogy szerencsebb lett volna ezt is *Mehet*-nek vagy *OK*-nak elnevezni). Ráadásul a sűgőből hiányzik a listázó képernyő funkcióinak ismertetése. A beállítható opciók egyes adatelemek (pl. nyelv, impaktfaktor, hivatkozások) megjelenítésére és a találati lista rendezésére, illetve a találatok valamely részalmazának kijelölésére vonatkoznak, de alapvetően csak egyfajta megjelenítés van, nem lehet különféle, előre beállított bibliográfiai formátumok között váltani. A listát érdemes lenne jobban tagolni, és a fontos adatokat vizuálisan kiemelni, mert a tételek eléggé egybefolynak. Vas-tagítást csak a folyóiratcímeknél és évfolyamoknál használtak, sőt az idézettségi adatok esetében csak az utóbbiaknál, holott logikusabb lenne egyrészt a listát tagoló évszámokat, másrészt a szerzők nevét és a publikációk címét hangsúlyozni. Sok – köztük egész régi – tételnél egy *A rekord feldolgozása folyamatban* felirat is megjelenik piros betűvel; hogy ennek mi a jelentése, azt nem sikerült kideríteni.

- Kellemetlen, hogy a találatok száma nem jelenik meg a lista tetején, úgyhogy a végére kell lapoznunk, hogy az utolsó sorszámot megnézzük. A listák végén egy kis statisztika is van az idézettségi adatokról és az impaktfaktorról; ezt önmagában is lekérhetjük a *Lista típusa* menü segítségével. Utóbbi esetben a szerző személyi részesedését is kiszámolja a program, méghozzá 11 tizedesjegy pontossággal(!). Hogy ez pontosan mit jelent, és hogyan számítható, arról a sűgő ezt a revelatív felvilágosítást adja: „*Személyi részesedés: A statisztikai értékekből a szerző részesedése.*” Érdekes lehetőség viszont, hogy a közlemények számára, vagy az idézettségi adatokra, vagy az impaktfaktorra kattintva egy évek szerinti diagramot rajzol ki a program, sajnos egy menü- és ikonsor nélküli ablakban, ami így nehezen menthető vagy nyomtatható. Igaz, nem is nagyon érdemes eltárolni, mivel az évszámokon kívül semmilyen adat nincs a grafikonon: sem az adatokat előállító szűrőfeltétel, sem a függőleges tengely beosztása és jelentése nincs feltüntetve rajta (13. ábra).

13. ábra Egy kutató publikációinak időbeli eloszlását mutató grafikon

- Ugyancsak a *Lista típusa* menü szolgál a találati lista nyomtatására és elmentésére. Előbbinél egy apróbetűs nyomtatási képet kapunk, ami kétségkívül papírtakarékos megoldás, de az idézettségi adatok mikroszkopikus méretűek rajta (ugyanakkor a sortávolságuk meg túl nagy). Utóbbinál pedig választhatunk az Excel táblázatkezelőbe is betölthető – UTF-8 kódolású – CSV, továbbá az EndNote ill. a Reference Manager bibliográfiakezelő programok által használt RIS, valamint a Wordbe vagy más szövegszerkesztőbe beolvasható RTF formátum között. Az RTF-hez egy MyCITE.dot sablont is letölthetünk, sőt még egy kis segítség is olvasható arról, hogy hogyan kell ezt a stílusfájlt az angol nyelvű(!) Wordben beállítani. Talán ez a leghasznosabb szolgáltatása a találati listákat kezelő programrésznek, mert bár a publikációs lista külalakja így sem lesz valami szép, de mivel minden adatelemhez külön stílus tartozik, ezért némi Word-ismerettel mindenki a saját igényeinek megfelelően formázhatja és nyomtathatja ki a publikációs listát.

Tartalom, minőség

- Miután nincsenek statisztikai adatok az adattár méretéről, összetételéről, a bővülés üteméről, az egyes adatmezők kitöltöttségi arányáról stb., ezért csak kísérletezéssel állapítható meg néhány jellemző. A regisztrált szerzők száma a tesztelés idején 848 volt, ami elég kevés, tekintve, hogy a www.mtakshi.hu/kta/kpa/filter.php lapon kilistázható, az akadémiai intézetekben dolgozó és publikációs listával rendelkező személyek száma ugyanekkor 1136 volt, és hogy a köztestületi tagok köre jóval tágabb az MTA kutatóinál. Az 1900–2008 között megjelent publikációkra keresve a rendszer kb. egy percnyi gondolkodás után 98 739 tételt talált (a szerzőnkénti átlag: 116 db.), és 331 818 idézettségi adatot (a publikációnkénti átlag: 3,3). A 2008-ban megjelent közlemények száma 156 db. volt, és ezekre mindössze 7 hivatkozást tartalmazott az adatbázis (a 2008-as publikációkra való alacsony idézettségi arány február elején természetesen még érthető). A növekedés ütemére a fenntartó KSZI angol nyelvű honlapján talált adatok alapján következtethetünk. Eszerint 2006 márciusában (tehát majdnem pontosan 2 évvel korábban) már 400-nál több regisztrált szerző volt a KPA-ban, mintegy 60 000 saját és 120 000 idéző publikációval. Az adattár saját honlapján még egy közlemény olvasható, ami pedig az impaktfaktort befolyásolja: eszerint az 1975 előtt megjelent cikkek nem számítódnak be az összesített impaktfaktorba.
- A publikációs adatbázisok legnagyobb problémája a szerzők motiválása mellett az adatok legalább viszonylagos egységesítése. A KPA tájékoztatója szerint az adattárba csak a regisztrált köztestületi tag vagy az általa megbízott személy vihet be adatokat az erre szolgáló űrlapon keresztül, vagy a nemzetközi adatbázisokból kimentve és fájlként feltöltve. Az adatokat a KPA munkatársai ellenőrzik, és szükség esetén javításra vagy hiánypótlásra a szerzőnek visszaküldik. Az adatok csak a szolgáltató jóváhagyása után válnak nyilvánossá (a szerző viszont valamennyi adatát láthatja, ha a saját azonosítójával jelentkezik be). Hogy ez az elvben helyes minőségbiztosítási folyamat a gyakorlatban hogyan működik, azt kívülállóként nem tudom megítélni, de az sajnos látszik, hogy a könnyen automatizálható egységesítési megoldásokat nem építették be a rendszer tervezői, illetve az egyszerűen kiszűrhető hibákat sem javították utólag. Nem egységesek például az olyan listák, mint a nyelv vagy a tudományterület, így ugyanaz többször is előfordul (pl. a nyelvválasztó menüben *ukr*, *Ukrainian* és *Ukrán* egyaránt van, a tudományterületnél pedig *Orvostudomány* és *Orvostudományok* is választható), és az írásmód sem egységes egy-egy listán belül: kis- és nagybetűs, vagy ékezet nélküli alakok egyaránt előfordulnak (még a regisztrált szerzők között is van olyan, aki csupa nagybetűvel írta a vezetéknévét). Az olyan, saját index-listával rendelkező adatelemeknél, mint mondjuk a könyveknél a kiadó neve, az index átböngészésével könnyen megtalálhatók volnának azok a hibásan bevitt tételek, amelyek például egy fölösleges szóköz miatt a lista elejére kerültek, vagy kis négyzetként megjelenő karaktereket tartalmaznak a nem magyar betűk hibás kódolása miatt. A „legszemetesebb” ilyen szempontból a fent már említett *Szerzői név* menü indexe, amiben a nevek mellett mindenféle más is előfordul; illusztrálásként elég például a *for* vagy a *the* szavakat beírni az index keresőjébe. Pedig a folyóiratnevek mellett a személynevek helyes és egységes nyilvántartása is kulcsfontosságú egy publikációs vagy bibliográfiai adatbázisban, ezek karbantartására mindenképpen több munkát kellene fordítani.
- Egy 21. századi publikációs adatbázisban alapkövetelmény, hogy a weben is megtalálható cikkeknek és egyéb írásoknak a felhasználó egy kattintással elérhesse a bibliográfiai leírásból a teljes szövegű változatot. Erre a KPA nyújt is lehetőséget egy *URL* és egy *DOI* nevű adatelemmel (sőt ezekben még keresni is lehet, bár az utóbbi keresője mintha nem működne); ezen értékelés

írásakor összesen 1464 URL címmel rendelkező publikációt talált a kereső (az összes tétel másfél százaléka). Az ugrópontok egy részét végigpróbálva sajnos kiderült, hogy vagy már eleve sehol sem mutattak (pl. <http://10.1177/003803857400800205> – ez egy rosszul beírt DOI azonosító lehetett), vagy már elavultak, vagy csak a szerző ill. a szerző munkahelyének honlapjára visznek, vagy a könyv ismertetőjére ill. a folyóirat weblapjára stb. Némi szerencse is kell tehát, hogy egy URL címmel rendelkező publikációnál valóban eljussunk a teljes szöveghez. A webcímeket tartalmazó adattáraknál további szervezést és plusz munkát jelent ezek karbantartása vagy karbantartatása az adatok tulajdonosaival. Amit mindenképpen meg kell oldani, az a nyilvánvalóan hibás vagy már nem működő hivatkozások kiszűrése automatikus linkellenőrzéssel. Egy-két ezer cím ellenőrzése és karbantartása még nem nagy feladat, de 5–10 év múlva ezek száma tízezres nagyságrendűre nő, ami már komoly kihívást jelent majd a rendszer fenntartóinak.

Metaadatok, bibliográfiai információk

- A KPA kezdőoldalának forrásában csak egy <title> sor található, az is a szerver saját honlapjának címét tartalmazza: *A Magyar Tudományos Akadémia Köztudományi Honlapja*, a következő aloldal címe pedig mindössze ennyi: *Publikációk*. Tekintve, hogy maga a *Köztudományi Publikációs Adattár* név csak képként van felírva a nyitólapokon, nem mondhatjuk, hogy a KPA megkönnyíti a keresőgépeknek, hogy megtalálják. Érdemes volna legalább a Dublin Core ajánlás 15-féle metaadata közül a fontosabbakat elhelyezni a kezdőlap fejlécében.
- Alapvetően bibliográfiai adattárról lévén szó, természetesen az adatbázisban tárolt tételeknek van részletes leírásuk, sőt talán túl sokféle adatot is elvárnak az itt regisztrált szerzőktől, bár még mindig jobb, ha mindenre megvan a lehetőség, Amint ha nincs. Sőt, bár egy publikációs

adatbázisnál nem alapkövetelmény, de azért érdemes volna megengedni a kulcsszavak vagy témakörök hozzáadását is a bibliográfiai leírásához, mert így egyszerűbb szakirodalom-keresésre is alkalmas lenne a szolgáltatás (a tartalmi besoroláshoz jelenleg használt *Tudományterület* és *Jelleg* adatelemek kategóriái ugyanis túlságosan tágak).

- A kiválasztott publikációk bibliográfiai adatai többféle szabványos formátumban is kimenthetők (l. erről a találati listáról szóló részt) és be is importálhatók más adatbázisokból (*Web of Science*, *PubMed*) vett rekordok, viszont nincs nyoma annak, hogy olyan XML adatcsere lehetőség is lenne a rendszerben – legalább terv szintjén –, amelyen keresztül például a teljes szöveggel hozzáférhető elektronikus publikációk metaadatai átvethetők volnának a Nemzeti Digitális Adattárba.

Beérkezett: 2008. II. 12-én.

Drótos László

az Országos Széchényi Könyvtár MEK Osztályán főkönyvtáros.
A Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület elnökségi tagja.
E-mail: mekdl@iif.hu

Kőrös Kata

az ELTE BTK ötödéves informatikus könyvtáros szakos hallgatója.
E-mail: koroskata@gmail.com

Somogyi Tamás

rendszer-szervező informatikus.
E-mail: somogyit@freemail.hu

Felhívás referálásra

Lapunk szeretné bővíteni a külföldi – könyvtári, információtudományi, információtechnológiai tárgyú – cikkeket tartalmilag ismertető (referáló) külső munkatársak körét. Várjuk azoknak a jelentkezését, akik felsőfokú nyelvtudással (angol, német vagy orosz) és szakirányú végzettséggel rendelkeznek. Jelentkezés a nyelvtudás, végzettség, elérhetőség, érdeklődési terület feltüntetésével.

Fritzné Tószecski Mária
TMT szerkesztőség
Tel: 463-2446
e-mail: tmt@omikk.bme.hu